

CEVRO Institut
Právo v obchodních vztazích

Disinformace ve světle světové pandemie
Seminární práce

Autor práce: Dominik Bálint

PRAHA 2021

Obsah

1	Pojem dezinformace	1
1.1	Dezinformace v době Covidové	2
2	Zdroje dezinformací	3
3	Jak proti dezinformacím bojovat?	3
4	Závěr	3
	Seznam použitých zdrojů	4

Úvod

Pravdou je, že v moderním světě je mnoho problémů, které můžeme vnímat jako bezpečností hrozbu. Jednou z nejskloňovanějších hrozeb v očích odborníků jsou v moderní *post-truth* době dezinformace, ty jsou v rámci momentálně stále probíhající světové pandemie silnou zbraní, prostřednictvím které je možné ovlivnit veřejné mínění, názory a v konečném důsledku tedy i samotné chování jednotlivých lidí. Mnoho subjektů, ať už se jedná o individua, větší skupiny, či dokonce národní/nadnárodní skupiny, které mohou být nečekaně podporovány i státy, se prostřednictvím dezinformací snaží dosáhnout svých cílů nejen na scéně domácí, ale i v zahraničí. Považuji proto za velice důležité o dezinformacích mluvit a zasadit se za osvětovou kampaň, aby proti snaze o použití dezinformací lidé byli více imunní. I z toho důvodu jsem se rozhodl pojednat ve své seminární práci o tématu dezinformací, a to specificky ve světle momentální pandemické situace, práce je tedy zaměřena především na dezinformace spojené s pandemií koronaviru a snahou o jeho zvládnutí (Zde se dá hovořit například o dezinformacích směřované vůči vakcínám.).

1 Pojem dezinformace

V moderní době internetové, kdy má přibližně 51% obyvatel přístup k internetu[?], se mohou dezinformace šířit stejnou rychlostí jako opravdivé informace a mnoho lidí tedy může snadno podlehnout pocitu, že čtou pravdivé informace i když ve skutečnosti se jedná o dezinformace. Jde rovněž důvodně předpokládat, že v současné době, kdy mnoho lidí dletráví více času než obvykle, bude dopad dezinformací značně vyšší.

Než ale přejdu k problematice dezinformací, je potřeba tento pojem nejdříve definovat. Pokud je třeba definovat jakýkoliv pojem, obracím se často na *Oxford dictionary*, učinil jsem tak proto i teď, Oxfordský slovník tedy dezinformace definuje jako: "*false information that is given deliberately*"[?], v překladu tedy jako "*nepravdivá informace, která je sdělena záměrně*".

V této souvislosti je nutné zmínit dvě "podkategorie" dezinformací, a to výše definovanou dezinformaci jakožto úmyslně nepravdivou informaci a dále "misinformaci", či špatnou informaci, která je neúmyslně šířena i když je nepravdivá (chybí tedy aspekt úmyslu sdílet špatnou informaci), nicméně to nic nemění na faktu, že je stále sdílena nepravdivá informace, což v konečném důsledku může vést k úplně stejným výsledkům.

1.1 Dezinformace v době Covidové

Jednou z největších výzev v době probíhající pandemie COVID-19 byl, je a bude nejen boj proti koronaviru jako takovému, ale i proti dezinformacím, které jsou využívány pro šíření nepravd či polopravd. Ve veřejném prostoru je možné sledovat mnoho diskuzí nad tím, jak se s dezinformacemi vypořádat.

Zdroje informací, a to jak v online prostoru, tak i v rámci televizního a rádiového vysílání, či dokonce v tisku jsou protkané nespočtelným množstvím falešných a zavádějících tvrzení týkajících se zdroje, způsobu přenášení, závažnosti a v konečném důsledku i léčby viru a snahy o jeho vymícení. Může se jednat o poměrně neškodná marketingová tvrzení ohledně zdánlivě účinných produktů jako například produkt od UVLEN ®Technologies Korea[?], u kterého výrobce tvrdí, že má vlastnosti, které odporují základním zákonům fyziky (vlnovou délku světla není možné změnit za pomoci jednoduchého filtru), až po vážné útoky na vědce, a orgány veřejné moci, které mohou vyústit až v občanskou neposlušnost, jako příklad je možné připomenout nedávný útok na Kapitol zfanatizovaných davem, který se nechal přesvědčit dezinformacemi vyslovenými americkým prezidentem Donaldem Trumpem.

V této souvislosti je problémem právě to, že některé z těchto misinformací a dezinformací jsou širší veřejností opravdu považovány za pravdivé a to ať už jsou šířeny úmyslně (v případě dezinformací), či neúmyslně (v případě misinformací). Problémem u obou druhů dezinformací zůstává, že jsou stejně tak dobře schopny klamat a způsobovat újmu. Dezinformace představují pro společnost vážný problém, neboť podkopávají důvěru veřejnosti a zároveň díky svému nadměrnému množství znesnadňují schopnost dohledávat si pravdivé informace a důvěryhodné zdroje. Toto je obzvláště nebezpečné v období pandemické krize, neboť mnoho dezinformací cílí na podkopání důvěry v protiepidemické opatření, zdravotní systém a očkování (u očkování je necht' s ním spojená velice výrazná, přičemž argumenty "odmítačů" stojí převážně na nepravdivých informacích).

WHO problém s dezinformacemi zaměřující se na pandemii koronaviru označuje jako *infodemii* a klade velký důraz na boj proti ní.

2 Zdroje dezinformací

3 Jak proti dezinformacím bojovat?

4 Závěr

Seznam použitých zdrojů